Ronja Tyren

Lelut eivät enää lohduta

©Ronja Tyren 2021
Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi
Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-803-641-8

Ronja Tyren

Lelut eivät enää lohduta

1.Sakari

Ikkunastani näkyy hiekkatie, joka punertaa ilta-auringon kajossa. Tien molemmilla puolilla siintää kauas saakka peltoa ja oikealla puolella tietä olevalla pellolla on hevosia ja pulskia poneja. Ne ovat meidän.
Metsä alkaa peltojen laidalta ja tunnen sen metsän kuin omat taskuni. Olen isän kanssa metsästänyt siellä useat kerrat.
Ponit ovat minusta herttaisia mutta silti kokemukseni mukaan hieman omanarvontuntoisempia kuin isommat lajitoverinsa. Pienissä on voimaa ja suurissa on rauhaa, mahdollisesti niin. Asumme melko suressa omakotitalossa maalla ja lähimpään kaupunkiin, siis isoon, ei sellaiseen kyläpahaseen, on melkein kahden tunnin matka.

Olen siitä erikoinen nuori ja poikkean nuoremmasta siskostani siinä, että viihdyn täällä rauhallisuudessa. Siskoani ahdistaa tavallisuuteni, niin hän on sanonut niin kauan kuin muistan, ja hän tahtoisi itse suurkaupungin melskeeseen. Meillä on myös pikkuveli Veeti, joka on vasta täyttämässä kolme vuotta. Hän on

uskomattoman suloinen pullukoine poskineen ja pehmeine r-kirjaimineen.
Meillä käy lastenhoitaja, joka on ollut sama siitä saakka kun olen ollut itse pieni ja tarvinnut hoitajaa. Reetta on mukava ja huumorintajuinen nainen, joka ei lapsen kiukutteluista hätkähdä. En usko että Reetta hätkähtää yhtään mistään, sillä pihallamme vierailleet sudetkin hän kävi häätämässä pois isän vastusteluista huolimatta. Silloin Reetta vain totesi, että *minä tiedän mitä pelko on, eikä se ole pihamaalla jolkotteleva susi!*

Reetta on kaksijakoinen, hän on kaunis kuin keiju, mutta samanaikaisesti hiukan tukkijätkämainen, eikä hän ole vanhentunut ollenkaan vaan on aivan saman näköinen kuin silloin, kun itse olin pieni lapsi. Reetta on omien sanojensa mukaan ikisinkku, ja hänellä on lauma alaskanmalamuutteja, joiden kanssa hän rekiajelee. Silloin kun lunta ei ole hän ajaa jollain reen rengasversiolla. En muista miksi sitä kutsutaan mutta olin kerran korjaamassa sitä ja sain melkein halosta päähäni, sillä Reetta kuulemma *korjaa ihan itse omat juttunsa*. Se tuli kyllä kerralla selväksi. Ei olisi sitten kahvipöydässä sanonut että vasen pyörä lonksottelee. Osaan korjata koneen kuin koneen, itseasiassa kaiken mikä liikuu tai liikuttaa jotain.

Olen itse ihan pian täysi-ikäinen, ja siskoni, se jota ahdistaa tavallisuuteni, on pian 16-vuotias ja nimeltään Kiira. En ole ihan varma mitä hän tarkoittaa tavallisuudellani, mutta uskoisin että hän tarkoittaa tylsää ja pitkää listaa:
värjäämättömiä melkein mustia hiuksia, ei lävistyksiä, ei tatuointi-haaveita, ei pitkää leukapartaa korulla, ei haaveita sitä että olisin julkisuuden henkilö, en koe seksuaalisuudestani ahdistusta vaan tiedän olevani hetero ja olen seksuaalisesti kiinnostunut naispuolisista henkilöistä.
Tavallista on kai sekin että en ole enää tämän ikäisenä neitsyt, mutta se ei ole mielestäni kenenkään muun asia kuin itseni, enkä ole sitä

tietoa jakanut sosiaalisessa mediassa, en vanhemmilleni enkä siskolleni. Siskolleni viimeiseksi. En ole myöskään kehuskellut sillä kaveriporukassani, sillä se on henkilökohtainen asia minulle, mutta myös sille toiselle osapuolelle Meritalle.

Se oli meidän molempien eka kerta ja hieman sellaista räpellystä mutta onneksi me olemme tunteneet toisemme kauan, niin suurin häpeä haihtui molemmilta nopeasti. Kysyin Meritalta uusintaa muutama viikko sen jälkeen, mutta hän ei jostain syystä suostunut. En jäänyt pohtimaan syytä pidemmäksi aikaa, sillä ei siihen kannata omassa päässään syytä keksiäkään.

En haluaisi itselleni sellaista tyttöystävää kuin siskoni, joka on suuna päänä joka paikassa ja puhuu suurkaupungeista kuin olisi sellaisessa kauankin asunut. Olen muutamaan otteeseen miettinyt onko hän ihan todella biologinen siskoni vai onko hänet vauvana jätetty portaidemme juureen punotussa korissa jokin sydäntäsärkevä viesti korin pohjalla. Siskoni suu käy nykyään koko ajan, mutta ulos tulee pelkkää tyhjyyttä kaikuvaa juonta. Luojan kiitos, äiti ja isä jaksavat vuorotellen kuskata häntä bussipysäkille jotta hän pääsee niille kaupunkiretkilleen, niin hiljenee talokin hetkeksi. Suurin pelkoni on se, että kun saan ajokortin, joudun itse kuskaamaan häntä. Niin tavallinen ja turvassa maailman pahuudelta minä olen, että se on minun suurin pelkoni.

Minulla ei siis ole huumeongelmaa, en ole masentunut, minulla ei ole uniongelmia, minulla ei ole aknea, olen oikastaan tosi kivan näköinen, pidän tummista hiuksistani ja meriveden sinisistä silmistäni.

Merita kirjoitti minulle aikoinaan WhatsAppissa, että silmäni ovat kuin uteliaan suden. Tietyt kohteliaisuudet on hyvä kirjoittaa, sillä jos tuon olisin kuullut väärin; ”silmäsi ovat kuin uneliaan suden”, en olisi tietenkään tajunnut ollenkaan, että hän oli minusta sillä tavalla kiinnostunut ja olisin ehkä edelleen neitsyt.

Minulla on komea hymy ja olen lihaksikas. Totta kai olen, teen maatilalla töitä sen sijaan että lojuisin kaiket päivät sohvalla kännykkä kädessä. Kyllä minä sitäkin teen mutta en pääasiassa. Harrastan jalkapalloa pienessä porukassa, meillä ei ole sen kummempaa tavoitetta kuin nähdä toisiamme ja pelata. Ai niin ja minulla on moottoripyörä, kaupunkikollilla se olisi kai coolia, mutta täällä se on melkeinpä välttämättömyys. Kiirakin saisi sellaisen mutta *ei hiuksia voi sillai pilata et pistää niihin raskaan kypärän hötkymään.* En jaksanut sanoa, että kypärä on sopiva silloin kun se ei hötky.

Vanhempani ovat edelleen naimissa ja käsittääkseni onnellisia, kouluakin käyn sen verran hyvin että jatko-opiskelu missä vain voisi onnistua. En ole vielä varma mitä tekisin sitten isona. En stressaa sitä ollenkaan, mutta tavallisuudestani kertoo varmaan jotain sekin, ettei kukaan edes kysele mitä aion lukion jälkeen tehdä. Aivan kuin se olisi kaikille varmaa että jotain kuitenkin, jotain tavallista ja turvallista, kukaan ei murehdi perääni ja kaikki ovat täysin varmoja siitä että minä pärjään.

Kukaan ei kysy miten menee tai miltä jokin tuntuu, tai mitä ajattelen. Kaikki tuntuvat olevan varmoja, että en ajattele mitään kovin synkeää tai ahdistavaa. Mutta onko se oikein, että vain selvästi huonostivoivilta kysytään sellaista?

Kun joskus löydän itselleni tyttöystävän tai hän löytää minut, kysyn häneltä joka päivä mitä hän on tehnyt ja mikä oli päivän hauskin tai mukavin asia. Eikö hyviäkin asioita olisi kiva ja juurikin tärkeä jakaa? Miksi nuorena ja ehkä vähän vanhempanakin huomio saadaan sillä että vedetään ranteet auki kylpyhuoneessa tai hypätään seitsemännestä kerroksesta asfalttiin, toki varsinkin jälkimmäisessä on pakostikin kyse jostain hautajais-fantasiasta jossa kaikki surevat perään.

Tuntuuko se minusta kurjalta että tavallisuuteni vuoksi minua ei ikään kuin ole? En osaa eritellä nyt mitään tunteita, mutta ajattelen siitä niin, etten ymmärrä tällaista maailmassa vallitsevaa ajattelutapaa, jossa ihminen joka tuntuu pärjäävän, ei tarvitsisi toisilta edes katsekontaktia. En kaipaa dramaattista huomiota, mutta sitä kyllä, että olen olemassa jollekin.

Olen kuin suora jana, jossa on selkeitä pisteitä ensimmäisestä toisiin.

Mutta toisaalta, eikö luottamus ole se asia mikä onkin hyvä tässä elämässä läheisiltä ihmisiltä ansaita? Minähän olen aina ollut luottamuksen arvoinen ja edennyt kuten elämässä yleensä edetään, vaikkakin vasta lukion loppuun saakka.

Onko se normaalia että en kokenut, enkä koe vieläkään tarvetta kapinoida? Olen kiitollinen kaikesta mitä minulla on, ja tunnen surua enemmänkin heitä kohtaan joilla todella on asiat kurjasti. Minusta on käsittämätöntä, että esimerkiksi ei saisi itse valita koulutustaan tai harrastuksiaan vaan vanhemmat tekevät sen. Minulla on sellaisia kohtaloita kaveripiirissä ja ne kaverit ovat tosissaan kapinan pyörteissä ja heidän vanhempansa käyvät terapiassa koska lapsesta ei tullut eikä tule heidän haavemaailmansa kullattua patsasta joka olisi juuri siinä asennossa, jossa vanhemmat haluaisivat, koko loppuelämän ajan.

Toisaalta, vaikka sukupolveni ei olekaan niin riippuvainen tupakasta tai edes alkoholista niin en voi alkaa moralisoida ketään sellaista joka tällaisena aikana haluaa päänsä sekaisin, oikeastaan käytin nyt väärää sanaa sillä uskoisin että kyse ei ole pään sekaisin saamisesta, vaan siitä kun sehän on jo sekaisin kaikesta siitä, mitä ympärillä tapahtuu. Kaikki ihmiselle ominaiset tunteet ovat kiellettyjä, no ei kaikki, mutta esimerkiksi seksiin liityvät tunteet. Nännit, naisten rinnat pitäisi joidenkin naisten mielestä normalisoida,enkä rehellisesti sanottuna ymmärrä mitä niiden

normalisointi tarkoittaa? Naisen rinnat ovat minusta eroottiset, ja olisi vapauttavaa saada niistä mielikuvia ilman että siitä tehdään likaista ja ällöttävää. Onneksi se ei ole kaikkien naisten näkökulma. Niin että onko se ihme että haetaan synteettistä mielihyvää, kun todellisia ihmisille normaaleja tuntemuksia ja ajatuksia ei saa tuntea tai kokea joutumatta koko maailman häpeäpilkuksi? Nykyäänhän asioita ei käsitellä enää oman itsensä, oman perheen tai pienen porukan kesken, vaan joka asialle pitää saada yleinen hyväksyntä tai tuomio internetistä. En ymmärrä sellaista itsensä stressaamista ja oman itsensä henkistä pahoinpitelyä.

Lukio on melkein ohi, ja seuraavaksi ajattelin mennä hetkeksi vaikka kaupan kassalle töihin ja sitten armeijaan ennen kuin edes ajattelen jatko-opiskeluja. Mielestäni en ole vielä tarpeeksi vanha edes tajuamaan kaikkia mahdollisuuksiani maailmassa, sillä koulussa kerrotaan vain murto-osa koulutusmahdollisuuksista. Väitän että on olemassa ammatteja joista en ole vielä kuullutkaan. Kaikki eivät voi olla lähihoitajia tai kokkeja, vaikka ne ovatkin ne vakioammatit joista puhutaan koulussa koko ajan.

Tavallisuudesta puhuttaessa itse ymmärrän sen niin, että nykyään enemmän tavallista tuntuu olevan se, että murrosiässä ja sitten nuorena aikuisena vielä, on hirveästi masentuneisuutta ja yksinäisyyttä ja pitäisi kapinoida niin, että koko suvulta lähtee järki ja omasta 70-luvun tunkkaisesta vuokrayksiöstä etuovi hajotetaan kirveellä, sekä menetetään oikeus asua siinä tunkkaisessa yksiössä maksamattomien vuokrien takia. Monet käyttävät huumeita tai liikaa alkoholia. On erosotkuja, joissa lapsi tai nuori on vanhempien taistelukapula, ja on paljon köyhyyttä, rasismia sekä muita eriarvoisuuden kokemuksia.

Omaa seksuaalisuutta hävetään vaikka seksuaalisuus on asia mikä kehittyy koko ihmisen iän ajan ja se on ihmisen elämän yksi hienoimpia asioita, ainakin minun mielestäni. Seksi on vapauttavaa

ja jos seksille ei jää aikaa, on elämässä vallalla omituiset arvot. Tai sitten en tajua aikuisten elämästä vielä yhtään mitään. Seksuaalisuus on moniulotteinen asia, ja sen kun ymmärtää, ymmärtää jo niin paljon elämästä ettei tarvitse turhaan toisten korkokenkiä sättiä, ja voi keskittyä omiin läpsyttimiinsä.

Vähemmälle puheelle jääävät usein ne nuoret kuten minä, me niin sanotut tavalliset joiden tavallisuus tarvitsisi uuden sanan sillä on tavallisempaa olla huonosti voiva nuori, kuin sellainen, joka tulee toimeen oman epätasapainonsa kanssa (ja sen kanssa ettei saa niin paljon seksiä kuin haluaisi.)

Luinkin juuri uutisista, että joku pariskunta oli harrastanut seksiä laiturilla ja joku oli soittanut poliisit paikalle. Minusta se oli väärin, siis poliisien soittaminen paikalle. Mikäli olen oikein ymmärtänyt niin seksi on asia jota kaikkien pitäisi harrastaa enemmän, sillä se on mukavaa. Ihmiset olisivat varmasti onnellisempia kun olisivat enemmän lähekkäin. Olisi tämänkin seksiaktin nähnyt antanut sen takapuolen heilua vaan, ketä se nyt siellä metsän keskellä laiturilla muka häiritsi?

Vaikka elämmekin maalla, niin kyllä täällä uutiset kulkevat ihan saman tapaan kuin kaupungeissakin. Olen tietoinen siitä, että moni ikäiseni kärsii ja tuskailee juurikin edellämainittujen asioiden kanssa. Joskus ajattelen että ehkä minusta tulisi hyvä psykologi tai terapeutti, mutta toisaalta kiinnostaisi olla esimerkiksi rikoslaboratoriossa töissä. Joka tapauksessa, tiedän että mysteerit kiehtovat minua, mutta pitäisikö juuri sen tunteen pohjalta ajatella itselleen ammatti?

Ehkä tavallisuus kohdallani tarkoittaa myös sitä, että on helppoa olla minä verrattuna kaupungissa asuvaan muslimi-nuoreen. Varsinkin ehkä tyttöön. Mikä ristiriita! Asua nyt suomessa, jossa oikeastaan ainoat kielletyt asiat on olla julkisesti alasti, käyttää ja myydä huumeita ja juoda kadulla alkoholia. Mutta mitä muslimitytöt saavat tehdä? Käsittääkseni kovin vähän oman elämänsä eteen.

Olen siis ajatellut mielessäni, että ehkä heistä tuntuu epäreilulta, ei varmaankaan kaikista, mutta silti. Joillekin säännöt voivat olla ihan lohduttaviakin. Esimerkiksi huivin pitäminen, sen ei pitäisi olla kenellekään ongelma, ellei siihen liity pakottamista. Samoin paastoaminen, sehän vaatii kurinalaisuutta jota minulta ei ihan heti löytyisi. Osa kristityistä viettää joulua, osa ei. Osalle joulu ei enää edes ole uskonnollinen juhla. Haluaisin silti, että suomessa vallitseva vapaus valita olisi avoin kaikille täällä asuville.

Onhan todella vapauttavaa olla suomalainen nuori, kun tietää että omat siipensä voi levittää ja lähteä lentoon juuri siihen suuntaan kuin itse tahtoo, mutta toisin on esimerkiksi niillä muutamalla kaveripiirini syystäkin kapinoivalla nuorella.

Toisin on ihan kaikilla heillä, joilla vaikkapa uskonto määrittää ja sanelee enemmän ja vahvemmin, kuin laki mikä koskee yksilönvapautta ja koskemattomuutta sekä oikeutta turvalliseen ja terveelliseen elämään. On sellaisia uskontoja tässä suomalaisessakin kulttuurissa mitkä ovat ristiriidassa suomen lainsäädännön kanssa, mutta koska en ole kovin uskonnollinen sielu, enkä lakimies, jätän asian pureskelun jollekin sellaiselle joka kokee ne enemmän omakseen. En siis ole myöskään muslimi enkä varmasti ole oikea ihminen puhumaan vääryyksistä joita ne tytöt ja naiset saattavat kohdata elämänsä aikana, ja jos jotain toivon niin sitä, että he jonain päivänä ymmärtävät kuinka sairasta on mennä naimisiin nelikymppisen miehen kanssa, ennen kuin tulevalla vaimolla on edes kuukautiset alkaneet.

Jotenkin ällöttää käyttää sanaa vaimo kun tietää että tuossa ajatuksessa vaimo on vasta lapsi. Sellainen lapsenraiskaus ei vain meidän kehittyneeseen kulttuuriimme sovi, ja hyvä niin.

Minusta ei ole tullut tällainen, ehkä jopa etuoikeutetun tavallinen, siksi, että olen huomaamattani ollut vanhempieni näkymättömässä lieassa ja mennyt juuri siihen suuntaan kun he salaa ohjailevat. Ei.

Tietysti olen tällainen osittain heidän ansiostaan, mutta siitä ei pidä tehdä missään nimessä mitään rumaa ja ahdistavaa. Olen seurannut heidän yhteistä elämäänsä kohta 18 vuotta ja olen siihen kuulunut luonnollisestikin hyvin tiiviisti. He kunnioittavat toisiaan, ja tiedän kyllä että hekin riitelevät joskus.

Tiedän että heillä on seksiä ja mitä vanhemmaksi tulen, sitä iloisemmaksi siitä tulen mutta en sellaisella perverssillä tavalla, vaan siis siitä tiedän että he suuremmalla todennäköisyydellä pysyvät yhdessä. Toki tiedän sen monesta muustakin asiasta, kuten vaikka siitä että he kokkaavat yhdessä ja kävelevät vierekkäin varhain aamulla työhaalarit päällä navetan ja tallien suuntaan. Se on kaunis näky silloin kun aurinko on vasta nousemassa ja pelloilla on vielä yön jäljiltä sumua. He myös nauravat usein yhdessä, useammin kuin riitelevät.

Tiedän myös yhden varman viisauden, miksi he ovat edelleen yhdessä ja miksi me lapset tässä perheessä olemme suhteellisen selväjärkisiä. Äiti sanoo aina, että *se mitä ei ääneen suoraan sanota, sitä ei ole.*

"Se, mitä ei ääneen sanota, sitä ei ole." Kuuluu Kiiran äidin viisaus. Lause saattaa sopia aikuisten maailmaan, mutta kasvavien lasten kanssa se on huono toimintatapa. Kun lelut eivät enää lohduta, niin mikä sitten lohduttaisi nuorta tyttöä, Kiiraa, joka on joutunut hyväksikäytetyksi usean vuoden ajan perheenjäsenen toimesta? Vastassa on pitkä ja pimeä tie hajonneen mielen keskeltä eheään elämään. Sen mahdollistaa tiedonjano, hyvät muistot ja kokemukset siitä, että elämä voi olla hyvääkin.
Seksuaalirikososaston tutkija Miina Laitinen pääsee lapsikaupan jäljille ja törmää tutkimuksissaan Kiiraan ja hänen täysin sotkussa olevaan perheeseen.

Kirja puhuttelee ja laittaa miettimään sitä, kuka täällä saa äänensä kuuluviin? Todellako ne, jotka sen ansaitsisivat? Pyynnöt ja toiveet paremmasta maailmasta, jossa lapset kasvatettaisiin niin etteivät he joutuisi aikuisena paranemaan traumoistaan, katoavat kuin rikki menneet rukoukset internetin syövereihin.

Kysy mitä kuuluu. Kuuntele. Ole läsnä. Ole armollinen.

9 789528 036418

BoD™ BOOKS on DEMAND

www.bod.fi